גליון
הארץ
יום שני 18 בינואר 1999

שלוש המלצות
לסוף העונה
עמ' 67

חוזרים
לשייקספיר
עמ' 37

התעמלות בוקר

1. באיזה שם מוכר החומר פולי־סטרא־פלואורו־ראתאן?
2. מי הן ההורות?

תשובות בעמ' 27

מטאמורפוזה

דודי מעיין פרש מניהול המרכז לתיאטרון בעכו, ועתה הוא מחפש תעסוקה באזור תל אביב, שנטש מתוך תיעוב לפני שנים. הוא מסביר: "המנדט הקבוצתי פקע, משום שהמנהיג בא ואמר שחיי המשפחה קודמים לחיי היצירה"

מאת ציפי שוחט

תחת עץ התאנה שנשתל לפני שנה ליד ביתו בנה־ריה התרחש המהפך בחייו של דודי מעיין – סימני הצעיר המרדן־דווים נמנו וארגם עוד, ובמקומם הופיעו סימנים בוגרים, מפורסים יותר, של איש המחפש שוב את דרכו. "לא רשיינתי שדבר כזה יקרה", הוא אומר, "חה קרה ברגע האחרון ממש". מעיין מתכוון לוותר: הודשה, אנג'ליקה, לילדתם, תמרה מאיר מעיין, לגילוי של מושג המשפ־חה, וגם לפרישה מניהול המרכז לתיאטרון בעכו, ולחיפוש אחר דרך להתמקם באזור תל אביב. על כרסים הביקור החדש שלו כתוב "מעיין היציה".

"העבודה שלי הובילה אל אנג'ליקה", מספר מעיין, "הכרנו ב־'95, באחד הסיורים שלי בווי־נה עם 'ארבייט מאכט פריי'. היא היתה אחראית על הקהל שנסע באוטובוס להצגה, ואני באתי לה נחוח אותה. זו היתה פשוט אהבה ממבט ראשון. הייתי אז בתקופה שיעולמי חרב עלי. הכל קרס סבי־בי בגלל המשבר עם סמדר, אשי־תי הראשונה הבנתי אז אנשים שרוצים לסיים את חייהם".

אנג'ליקה היא בת לנשפחה אוסטרית נוצרית, עם שורשים יהודיים. סבתה היתה יהודייה שהתנצרה לאחר שעקרה לסין לפני מלחמת העולם השנייה, ושם גם נולדה האם שוועבה כבר צריה. אנג'ליקה, בת 30, נולדה בווינה. את עין התאנה שתלו היא ומעיין כמעשה סימבולי לקשר שלהם לארץ. 15 שנה מפריידות בין מעיין לאנג'ליקה, שנישאו ב־'97. אחרתן הכבוד בתיבונה הי־תה בתם תמרה, היום בת שנתיים ושבעה חודשים. לזוג יש בית בווינה, והם מחלקים את זמנם ביבו לבין הבית בישראל. תמרה מאיר, מקור אושרו החדש, דומ־רת, לדבריו, שלוש שפות וחצי: עברית (מאמא), גרמנית (מאמא), רוסית (מהמטפלת) וחצי אנגלית (מהחיים הקוסמופוליטיים לצד ההורים).

בווינה למדה אנג'ליקה תק־שורת ותיאטרון, והיום היא מש־תתפת בפרויקט הנוכחי של מעיין, שהוא מכנה "קהלת" – על פי הספר שכהגדרתו הוא "כוכב הצפון המרדף על היצירה אך לא ממש מדבש בה". הפרויקט הוע־לה בגרסתו הראשונה בישראל ב־1998 ומאז עבר שינויים בצר־רה ובתוכן. הגרסה הראשונה, "שש נשים מכועדות מדברות על יופי", הציגה שש דמויות בתאי זכוכית המייצגות את המציאות הישראלית. הגרסה השנייה הדש־לישית, שהכותרת שלהן היתה זהה, "מוכרחים להיות שמח" (הר־צנו בוויימאר שבגרמניה ובווי־נה), הציגו את הכנסת, מקדש הפוליטיקה הישראלית, כתחליף לבית המקדש ולפולחן הרוחני. הגרסה הרביעית, "חבל על הד־מן", תועלה בוויימאר ובווינה באביב 1999, ובה יוסרו קירות הזכוכית, והחלל כולו ייהפך לאי־תר חפירות, צבאות או ארכיאר לוגיות. אנג'ליקה מגלמת בהמקה הזאת את דמותה של אר־טסית ממוטמטת (הגדרה של מעיין) הנעמדת בתוך חפירה ומי־ספרת בגבולית מה הסיבות שה־ביאו אותה לארץ. היא אומרת שהגיעה לכאן כדי לכפר על הד־מאים שעשו בני אירופה לעם היהודי, ושיתר לא תדבר גרמ־נית ולא תקרא את שילר.

מדוע החלטת פתאום לפי־רוש מעבר?

"קודם כל, אני לא רוצה לסיים את חיי בעכו. צריך לדעת לגמור דברים בזמן, ואני לא רד־צה לגמור שם כפנסיונר. בשנ־תיים האחרונות אני מסתובב עם התחושה שזה הסתיים מבחינתי, וצריך לפרוח את המקום לאחר־יפסיק להתקיים. זה הדבר שהיה חמיר חסר לי, זוז תגלית ענקית בשבילי".

אז הצד המשפחתי הבריע.

"נראה שכן. אני שיניתי את אורח חיי – כל השחקנים בקבו־צה לא שינו. שיניתי גם את תפי־סת עולמי. קודם לכן הכל היה צריך להיעשות לטובת היצירה, ואילו היום אני אומר שהבנה לא חייבת להיתמך. הדורים הם ערך חשוב יותר, ואין כל יצירה בעולם שתשווה לבית ולחיי המ־שפחה שלי, גם אם אני צריך לשלם מחיר, כל מחיר. המחיר היה שהתגרשתי פעמיים: מסמ־רד ומהתיאטרון. זה לא היה קל בכלל, אבל היה חיוני, אחרת זה היה מסתיים הרבה יותר גרוע".

נושא המשפחה המריר את מעיין מאז ומעולם, ומכבו רשרר ספקיטווי יכול לסמן זאת כלליי סמוטיב בכל עבודותיו. מעיין, "אבן, בכל העבודות שלי התעס־קתי במבנה המשפחתי – הפרטי והקיבוצי. במובן הזה העבודות שלי הן מחקרים אנתרופולוגיים, ולכן קהל בכל העולם מזדהה אתן. אנשים הגיעו ל'אריביים מאכט פריי' כדי לעבור תהליך אינטימי ולהשתחרר. בפעם הראשונה בחיי ראיתי באופן מסו־שי איך עבודה שלי משפיעה על אנשים. קרוב לוודאי שאני אמ־שיך להתעסק בנושא המשפחה סביב שולחן האוכל. יש עוד הר־בה עבודה".

מעיין, עם כרסיס הביקור הה־רש שלו, מונה כעת את האפש־רויות העומדות לפניו עם פרישתו מניהול המרכז לתיאט־רון בעכו. "אפשרות אחת", הוא אומר, "היא להישאר בנפון ולב־נות סנ אחר של תפיים מקצו־עי. אפשרות שנייה היא לנסוע לחו"ל, לעשות הפונה באירופה, כדי לראות אם אני משתלב בע־בודה בעולם. אין לי ספק שאני־ליית באירופה, אבל אני יוצר ישראלי, ואין כל סיבה ליצור בגלות, למעט הראש שתוקף אר־תי יותר ויותר עקב המצב. האפ־שרות השלישית היא להגיע לתל אביב, למרכז".

האפשרות האחרונה יכולה להעלות בו בזמן חיוך והבעת תימהון אצל המאזין. אחרי הכל, מעיין ברח מהמרכז, תיעב אותו ואת כל מה שהוא מייצג. "עזב־תי את תל אביב", הוא מסביר, "כי הבנתי שאני צריך מקום משר־לי. הבשלתי להתקדם. שאני לא יוצר תהליך אינטימי ולהשתחרר. בפעם הראשונה בחיי ראיתי באופן מסו־שי איך עבודה שלי משפיעה על אנשים. קרוב לוודאי שאני אמ־שיך להתעסק בנושא המשפחה סביב שולחן האוכל. יש עוד הר־בה עבודה".

מעיין, עם כרסיס הביקור הה־רש שלו, מונה כעת את האפש־רויות העומדות לפניו עם פרישתו מניהול המרכז לתיאט־רון בעכו. "אפשרות אחת", הוא אומר, "היא להישאר בנפון ולב־נות סנ אחר של תפיים מקצו־עי. אפשרות שנייה היא לנסוע לחו"ל, לעשות הפונה באירופה, כדי לראות אם אני משתלב בע־בודה בעולם. אין לי ספק שאני־ליית באירופה, אבל אני יוצר ישראלי, ואין כל סיבה ליצור בגלות, למעט הראש שתוקף אר־תי יותר ויותר עקב המצב. האפ־שרות השלישית היא להגיע לתל אביב, למרכז".

האפשרות האחרונה יכולה להעלות בו בזמן חיוך והבעת תימהון אצל המאזין. אחרי הכל, מעיין ברח מהמרכז, תיעב אותו ואת כל מה שהוא מייצג. "עזב־תי את תל אביב", הוא מסביר, "כי הבנתי שאני צריך מקום משר־לי. הבשלתי להתקדם. שאני לא